

پاسخ تشریحی به سوالات جرم‌شناسی آزمون دکتری ۹۸

با نگاه به کتاب مختصر جرم‌شناسی شیرین بیات و الهه لطفعلی زاده

انتشارات دادبانان دانا (تلفن ۲۲۵۸۴۹۰۰)

۷۶- عبارت "قواعد بازی مهم نیست، بردن مهم است"، مبنای تحلیل ارتکاب جرم در کدام نظریه جرم‌شناسی است؟

- (۱) فشار
(۲) بی‌سازمانی اجتماعی
(۳) کنترل اجتماعی
(۴) یادگیری اجتماعی

پاسخ، گزینه ۱ است. طبق نظریه فشار در فصل پنجم کتاب مختصر جرم‌شناسی در صفحه ۱۳۹ آمده است، برخی افراد چنانچه ابزار مشروع دستیابی به اهداف تعریف شده در جامعه را نیابند، برای دستیابی به آن به ابزار غیرمشروع روی آورده و ارتکاب جرم را انتخاب می‌کنند. در حقیقت برای این افراد، "هدف"، توجیه‌کننده وسیله است.

۷۷- کدام مورد در مورد جرم‌شناسی واکنش اجتماعی صحیح است؟

- (۱) با کاهش سن مسئولیت کیفری و کاهش قدرت نیروهای پلیس در جامعه مخالف است.
(۲) جرم‌انگاری حداکثری رفتارهای مجرمانه را عامل کارساز در مبارزه با بزهکاری می‌داند.
(۳) در جهت علت‌شناسی جنایی، جرم‌زایی تاسیسات عدالت کیفری را مورد تاکید قرار می‌دهد.
(۴) واکنش اجتماعی قاطع توسط دستگاه‌های عدالت کیفری را عامل کنترل جرم معرفی می‌کند.

پاسخ: گزینه ۳، در ابتدای فصل هفتم - جرم‌شناسی واکنش اجتماعی ذیل صفحات ۱۸۰ و ۱۸۱ آمده است که در جرم‌شناسی واکنش اجتماعی، علت جرم نه در فرد بزهکار بلکه در ساختار نظام دنبال می‌گردد.

۷۸- کدام یک از موارد زیر، بیانگر دیدگاه دور‌کیم در خصوص جرم و انحراف است؟

- (۱) به طور کلی قابل پیشگیری، مدیریت و از بین رفتن در جوامع انسانی با ساختار مکانیک است.
(۲) امری متعارف و بهنجار در جوامع انسانی است که تحت تاثیر واکنش اجتماعی، دارای چنین وصفی می‌شود.
(۳) امری متعارف و بهنجار در جوامع انسانی است که ناشی از یادگیری اجتماعی و یادگیری رفتار مجرمانه است.

۴) پدیده‌ای است که تحت تاثیر اختلالات زیستی و ازهم گسیختگی اجتماع، در جوامع با ساختار ارگانیک واقع می‌شود.

پاسخ: **گزینه ۲**، در فصل پنجم کتاب مختصر جرم‌شناسی - نظریات اجتماعی ذیل مبحث تعریف دورکیم از جرم در صفحات ۱۲۱ و ۱۲۲ آمده است، جرم همانند بسیاری از پدیده‌های اجتماعی اطراف ما، امری عادی و طبیعی و نقض صریح شدید احساسات جمعی محسوب می‌شد که به موجب اراده قانونگذار جرم اعلام شده است.

۷۹- مطابق قانون مجازات اسلامی، صدور حکم و اجرای مجازات در مورد جرم ایجاد مزاحمت با چاقو شروع به آن، قابل تعویق و تعلیق نیست. کدام نظریه می‌تواند این حکم قانونی را تبیین کند؟

(۱) پنجره‌های شکسته (۲) فعالیت روزمره

(۳) ناتوان سازی (۴) تسامح صفر

پاسخ: **گزینه ۴**، در فصل ششم، جرم‌شناسی ریسک مدار در صفحه ۱۶۲ کتاب آمده است که در گفتمان تسامح صفر، هرگونه کوتاهی و تخفیف در برخورد با جرایم سبب ایجاد حس رهاشدگی و ضعف کنترل اجتماعی شده و با آن مخالفت می‌گردد، از این رو از نهادهای ارفاقی چون تعلیق و تعویق در این رویکرد استقبال نمی‌شود.

۸۰- برای پی بردن به رقم واقعی بزهکاری، از کدام روش‌ها می‌توان استفاده کرد؟

(۱) مصاحبه با بزهکاران - مقایسه آمار پلیس و آمار قضایی

(۲) پیمایش نظرات قضات - سنجش نظرات بزه‌دیدگان

(۳) پیمایش خودگزارشی - پیمایش بزه‌دیدگی

(۴) تحقیقات طولی - تحقیقات مقطعی

پاسخ: **گزینه ۳**، رقم سیاه بزهکاری که همان بزهکاری‌های گزارش نشده می‌باشد را می‌توان با انجام تحقیقات مبتنی بر اقرار بزهکاران و تحقیقات مبتنی بر اظهارات بزه‌دیدگان که به ترتیب پیمایش خودگزارشی و پیمایش بزه‌دیدگی نامیده می‌شود، کشف کرد.

۸۱- کدام مورد در خصوص "جرایم یقه سفید" صحیح است؟

(۱) مجرمین یقه سفید از قابلیت انطباق بالا و استعداد جنایی بالایی برخوردارند.

(۲) منجر به زیان‌های اقتصادی بیشتر و صدمات اجتماعی کمتر نسبت به جرایم خیابانی می‌شوند

(۳) معمولاً نزد افکار عمومی اهمیت بیشتری از جرایم خیابانی نظیر زورگیری، سرقت و کیف‌قاپی دارند

(۴) همواره منجر به صدمات بلندمدت به میراث مشترک بشری از قبیل محیط زیست و دریاها می‌شود.

پاسخ: **گزینه ۱**، در فصل دوم کتاب مختصر جرم‌شناسی، جرم‌شناسی اثباتی در صفحه ۵۲ آمده است در تعامل دو عنصر ظرفیت جنایی و قابلیت انطباق اجتماعی چهار تیپ قابل شناسایی است، دسته نخست افرادی هستند که هم انطباق اجتماعی بالایی داشته و هم استعداد جنایی بالایی برای ارتکاب جرایم دارند، مانند مجرمان یقه سفید.

۸۲- کدام مورد، از ویژگی‌های جرم‌شناسی علمی نیست؟

(۱) تجربی بودن روش (۲) تکرارپذیر بودن یافته‌ها

(۳) آزمون‌پذیر بودن یافته‌ها (۴) ثبات در طول زمان و مکان

پاسخ: **گزینه ۴**، در ابتدای فصل دوم کتاب جرم‌شناسی-جرم‌شناسی اثباتی در صفحه ۴۲ به روش تجربی، مبتنی بر مشاهده و آزمایش بودن جرم‌شناسی اثباتی یا همان جرم‌شناسی علمی اشاره شده است و ذیل مبحث نقد اندیشه‌های اثبات‌گرایی در صفحه ۶۶ این امر محل بحث قرار گرفته که یافته‌های جرم‌شناسی اثباتی در طول زمان از ثبات برخوردار نبوده است.

۸۳- کدام مورد، توصیف درست از جرم در جرم‌شناسی انتقادی است؟

(۱) ریشه در روحیه و فطرت نقاد و معترض انسان‌ها نسبت به محیط پیرامون خود دارد.

(۲) آفریده طبقه حاکم و ثروتمند جامعه برای اعمال کنترل طبقات پایین‌تر جامعه است.

(۳) پدیده‌ای مفید برای جامعه است که امکان از بین بردن مطلق آن وجود ندارد.

(۴) رفتار دولت علیه منافع و حقوق اساسی شهروندان است.

پاسخ: **گزینه ۲**، در قسمت‌های مختلف از فصل هفتم کتاب مختصر جرم‌شناسی-جرم‌شناسی واکنش اجتماعی به این پاسخ اشاره شده است که جرم‌نهادی اعتباری و بر ساخته صاحبان قدرت برای کنترل طبقه ضعیف جامعه می‌باشد، از جمله صفحات ۱۷۸، ۱۸۰، ۱۹۲.

۸۴- کدام یک از نظریه‌های زیر، برای تبیین جرم‌شناختی تکرار جرم مناسب‌ترند؟

(۱) تعارض فرهنگی (۲) کنترل اجتماعی غیررسمی

(۳) برچسب‌زنی (۴) خنثی‌سازی

پاسخ: **گزینه ۳**، در فصل هفتم کتاب مختصر جرم‌شناسی-جرم‌شناسی واکنش اجتماعی ذیل مبحث نظریه برچسب‌زنی در صفحه ۱۸۸، آمده است، نظریه برچسب‌زنی تنها تبیین‌کننده تکرار انحراف و بزهکاری است.

۸۵- اختلال سلوک از موضوعات اساسی کدام یک از شاخه‌های جرم‌شناسی است؟

(۱) رشد مدار (۲) جامعه مدار

(۳) تضاد (۴) فرهنگی

پاسخ: گزینه ۱، در فصل چهارم کتاب مختصر جرم‌شناسی به پیشگیری ناظر بر فرد و تغییرات شخصیتی وی تحت عنوان پیشگیری رشد مدار اشاره شده است. اختلال سلوک به عنوان یکی از علایم هشدار دهنده در مسیر رشد کودکان و نوجوانان، در همین حوزه مطالعه می‌گردد که اشاره به مجموعه‌ای از رفتارهای مستمر و مکرر دارد که هنجارهای اجتماعی یا حقوق دیگران را نقض می‌کند. به طور کلی، اختلال سلوک، شامل چهار گروه رفتاری است: پرخاشگری (از جمله تهدید و زورگویی)، قانون‌شکنی (مانند فرار از خانه یا مدرسه)، تخریب اموال، دروغ‌گویی و دزدی.

۸۶- کدام مورد بهترین توصیف از علت ارتکاب جرم در جرم‌شناسی کلاسیک است؟

(۱) برخاسته از تمایل انسان به قانون شکنی و گریز از محدودیت هاست.

(۲) محصول گزینش غیرعقلانی است و ریشه در فساد اخلاقی دارد.

(۳) محصول محاسبه میزان رنج ناشی از مجازات احتمالی و سود حاصل از جرم است.

(۴) متأثر از غرایز انسان است مگر در جرایم اقتصادی که ناشی از حسابگری فرد است.

پاسخ: گزینه ۳، در فصل اول کتاب مختصر جرم‌شناسی در ذیل دیدگاه فایده‌گرا در صفحه ۲۹ آمده است، دو عامل تعیین کننده رفتار آدمی لذت و الم است و بنابراین فرد با مقایسه لذت ارتکاب جرم و رنج ناشی از مجازات باشد، نسبت به ارتکاب جرم یا انصراف از آن روی می‌آورد.

۸۷- کدام نظریه به دنبال یافتن پاسخی به این پرسش است که چرا افراد از ارتکاب جرم خودداری می‌کنند؟

(۱) پیشگیری رشد مدار (۲) ساختاری

(۳) تضاد (۴) کنترل

پاسخ: گزینه ۴، در فصل پنجم کتاب مختصر جرم‌شناسی در صفحه ۱۳۳ آمده است، انسان به‌طور بالقوه قانون‌شکن بوده و خواستار ارتکاب جرم است مگر آنکه نیروی بازدارنده‌ای مانع وی شود. از این مانع تحت عنوان خودکنترلی یاد می‌شود.

۸۸- نظریه معاشرت‌های افتراقی، کدام مورد را مهم‌ترین عامل شکل‌گیری جرم می‌داند؟

(۱) نوع زندگی فرد در اجتماع

(۲) یادگیری رفتار مجرمانه در یک فرایند ارتباطی

۳) مواجهه افراد با بی‌سامانی‌های بافت‌های رهاشده شهری

۴) تعارض خرده‌فرهنگ مهاجرین و جامعه مهاجرپذیر در ارتباط با یکدیگر

پاسخ: **گزینه ۲**، در فصل پنجم کتاب مختصر جرم‌شناسی در صفحه ۱۳۶ آمده است، اساس نظریه معاشرت ترجیحی یا همان افتراقی بر فرایند یادگیری جرم است. ساترلند معتقد بود که جرم نیز مانند سایر رفتارهای انسان، آموخته می‌شود. انسان‌ها رفتارها را چه خوب و چه بد، از طریق ارتباط با دیگران یاد می‌گیرند، بنابراین رفتار مجرمانه نیز مانند رفتارهای دیگر از رهگذر تعامل با دیگران فراگرفته می‌شود، نه آنکه تحت تأثیر عوامل وراثتی و ژنتیکی به انسان منتقل شود.

۸۹- کدام مورد تعریف درست "رقم سیاه بزهکاری" است؟

۱) کلیه جرایمی که کشف شده ولی منتهی به صدور حکم محکومیت نمی‌شوند

۲) جرایمی که گزارش نمی‌شوند و هیچ‌گاه مورد تعقیب قرار نمی‌گیرند

۳) جرایمی که به صورت پنهانی و در محیط‌های بسته ارتکاب می‌یابند

۴) میزان جرایمی که در محدوده آمار قضایی قرار نمی‌گیرند

پاسخ: **گزینه ۲**، جرایمی که هیچ‌گاه گزارش نمی‌شوند که غالباً در خصوص جرایم جنسی یا خشونت خانگی مشاهده می‌شود که در فصل نهم کتاب در صفحه ۲۵۳ به برخی دلایل گزارش نشدن این گونه بزه‌دیدگی‌ها از جمله ترس از آبرو و حیثیت اشاره شده است.

۹۰- کدام مورد، از شرایط اجرای برنامه‌های عدالت ترمیمی نیست؟

۱) **عدم مواجهه بزه‌دیده و بزه‌کار**

۲) مشارکت دادن کلیه افراد سهم در موضوع

۳) مشارکت اختیاری ذی‌نفعان

۴) تعهد به بیان حقیقت

پاسخ: **گزینه ۱**، در فصل هشتم کتاب مختصر جرم‌شناسی در توصیف عدالت ترمیمی از صفحه ۲۱۲ تا ۲۲۶ در هفت بند به تفصیل به تمامی مشخصات عدالت ترمیمی اشاره شده است که بند سوم آن در صفحه ۲۱۶، همین مواجهه بزه‌کار و بزه‌دیده است. از این رو عدم مواجهه این دو را نمی‌توان جزو مشخصه‌های عدالت ترمیمی دانست.